

F O A I E

пептръ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 12.

Luni, 22. Martie.

1843.

АНТИПАПАДОПЪЛЪ,

с а ъ

Авторіи дикціонаріѣлѣи де Бѣда апѣраціи дн
контра Домпѣлѣи Гр. Пападопѣлѣи.

(Брмаре.)

Ал доilea локѣ есте іарѣ ла фаца а-
чааста, знде лексикографѣл пострѣ интрѣ
дн философіе ші се днсъмете а о критика.
Къвицелеле оѣлт ооарте днсемпѣтоаре пеп-
трѣ аї жѣдека солидѣтате: „Философіа
позѣ, — зиче, кареа дншарте ші сѣнт-
дншарте къпоштѣцелеле ка сѣ ле пер-
фекціонезе днтрѣн кпѣ маї днлеспитор,
къ тоате къ грешаште перзѣнд
астѣел цепенрала легѣтѣрѣ днтре днпсе-
ле ші зпѣеа лор, ші е сілітѣ де а репе-
та ачелеш адевърѣрѣ, — — — къ тоате
ачесте а фолосіт.“ — Дн кредѣнцѣ Домпѣ-
ле, Дѣмнеата п'аї idee де философіе: къчї
рогѣте, каре философіе есте, кареа сѣ пѣ
дншартѣ ші сѣнтдншартѣ къпоштѣцелеле?
Ші іарѣн, дакъ дншарте ші сѣнтдншар-
те, зрмеазѣ оаре дн днсам днпѣрѣіреа,
ка сѣ грешаскъ, адекѣ сѣ неарѣл зпѣеа?
(аї зис перзѣнд астѣел); къчї дн днсам
ideea днпѣрѣіреї, есте ші ачееа а зпѣреї;
пептрѣ-къ днпѣрѣї се поате пѣмаї че есте
зпѣт. Алта ера, кънд аї фї зис, къ прпн тѣл-

теле днпѣрѣіреї ші сѣнтднпѣрѣіреї поате
чпѣеа сѣ ретѣчеаскъ ші сѣ неарѣл ideae
цепенрале зпѣтоаре, маї алес дакъ ва фї зп
капѣ, деспре каре се къпѣт дн пѣпѣл
I. днтре „Ферічіці сѣнт чеї — шчл.“
— Каре есте акѣм дн философіеле челе
позѣ, кареа сѣ фї грешт астѣел към зичї
Дѣмнеата, адекѣ днпѣрѣнд? — Пе ре-
лістѣл Кант л'а днпѣнс идеалістѣл Фіхте;
днтрѣн пѣт къ ачест дн зрмѣ а вѣрчес
Хегел, каре а адѣс идеалістѣл саѣ мета-
фісика ла градѣл чел маї днвалт, ші дн
къмнѣлѣ дн контра лѣї стаѣ философі
патѣреї; дн тѣллокѣ днтре ачесте доаз
сістеме стѣ Шеллінг, каре леа зпѣт пе
амѣндоаз, днсѣ пѣмаї кът пептрѣ фор-
мѣ, адекѣ пептрѣ штѣцелеле математиче;
акѣм с'а скѣлат Трентовскї, ларе зпѣ-
ште идеалістѣл къ реалістѣл, — метафісі-
ка къ фісика саѣ къ емпірістѣл, пѣзпмаї
кът пептрѣ формѣ, чї ші дн фїндѣ
(wesentlich). Ачѣаста есте стареа фї-
лософіеї де астѣзї; ші ачестїї сѣнт фїло-
софії чеї маї пѣої. Сѣ пе спѣїе D. Па-
падопѣлѣ, каре дн еї с'а перѣт къ дн-
пѣрѣіреї ші сѣнтднпѣрѣіреї? Ачѣла,
каре а пѣшїт кът де пѣдн къ веакѣл ші
с'а днпѣртѣшїт дн стареа кълтѣреї де а-
стѣзї, пѣ поате сѣ пѣ штїе, къ пїчї одатѣ

п'а интрат философіа ашеа де п'терникѣ дн
в'иадъ, ка дн з'иба де асгъзі, ш'и н'ич'и одатъ
п'аѣ фост тоате ратъриле штиинделор ашеа
де стр'инсѣ легате днтре сине, ка токмаї
дн т'импъл де акът. — Дар съ венім ла
д'икѣионар'їѣ. Еї, ачест'ї ф'илософ'ї, ш'и врео
к'ад'їва д'наинтеа лор, п'ѣ с'аѣ окъпат де а-
дрепт'ъл к'ѣ релациїле л'їмбелор днтре
сине, — пре к'ят штиѣ афаръ де Лаївн'їц,
дела каре ш'и авем интересанте адъп'т'ѣре;
— к'ѣ ат'ят маї п'ѣд'їн к'ѣ глосометр'ѣ До-
мп'ъл'ї Пападоп'ълъ; дар д'їн але лор спе-
к'ълациї, ш'и ан'ѣме д'їн Locke „de intel-
lectu humano,“ ш'и д'наинте де ел, д'їн
Spinoza, іар „de intellectu huma-
no,“ ш'и д'їн алд'її маї т'ълд'ї, се поате а-
ж'ѣта ф'илософ'їл л'їмб'їст'ѣ тотдеазна; ш'и
дакъ п'ѣ с'а аж'ѣтат D. Пападоп'ълъ, в'їна
п'ѣ есте а ф'илософ'їей. — Дела Трентовск'ї,
дела ачест' кап'ѣ цен'їал ш'и в'їоїѣ, дакъ ва-
тр'ї ка съ поат'ѣ да ла л'їм'їп'ѣ ш'и „ф'ї-
лософ'їа ворвеї,“ каре в'їне дн д'нп'ѣр-
д'їреа ф'илософ'їей сале, аштеп'ѣтм л'їк'ѣр'ї
їнтересанте. Іар Домп'ъл'ї Пападоп'ълъ с'ѣ-
т'їтм, ка съ дее паче ф'илософ'їей, к'ѣч'ї се
ва фаче п'ѣмаї де р'ѣс'ѣ. —

Дакъ Д'ѣтп'еал'ї п'ѣ не д'ѣ н'ич'ї о idee
т'ълдемітоаре деспре д'икѣионар'їѣ, апої, ка
съ к'ѣр'ѣтм не в'ѣрвад'її паѣїей поастре де
пата че о ар'їнк'ѣ пе еї, вом вор'їної че-
ва, дар п'ѣд'їп'ѣ. — Александр'їн'ї, д'ѣп'ѣче
с'аѣ ап'ѣкат маї к'ѣ к'ълд'ѣр'ѣ де ст'ѣд'їл кла-
с'їцилор греч'ї ш'и маї д'нт'їѣ де поед'ї, аѣ
дат песте т'ълте ворве, каре еш'їсер'ѣ д'їн
ѣс'ѣ, ш'и песте алтеле, каре акът авеаѣ ал-
т'ѣ д'нсетп'аре. Пе ачесте ле п'ѣт'їр'ѣ:
λέξεις ш'и γλωσσαι; ш'и д'ѣп'ѣче леаѣ адъ-
пат, есп'їкат ш'и д'нш'їрат д'ѣпъ алфавет,
аѣ п'ѣт'їт ачест'ѣ адъп'ѣт'ѣр'ѣ λεξιλόγ'ї с'аѣ

γλωσσάριον. Дакъ д'нтр'о асеменеа адъ-
п'ѣт'ѣр'ѣ ворвеле ш'и д'нсетп'ѣриле лор се
редъчеаѣ ла ориѣн'їѣ, ат'ѣнч'ї се п'ѣм'їеа Et y-
mologikon; іар адъп'ѣт'ѣра де ворве ш'и
п'ѣме д'нш'їрате д'ѣпъ матер'її, се п'ѣм'їеа
Onomastikon ш'и се деосев'їеа де ачееа
д'ѣпъ алфавет. Маї ера ш'и Συνοnym-
ikon, каре се окъпа к'ѣ ворвеле ш'и ф'расе-
ле де ачееаш ори де асеменеа д'нсетп'аре.
Ч'ей п'ѣої п'аѣ маї деосев'їт п'ѣт'їр'їле ачесте,
ш'и асгъзі п'ѣт'їреа де лекс'їкон се д'нтре-
в'їїндеазъ пентр'ѣ ори ч'ефел де ворвар'їѣ
с'аѣ д'икѣионар'їѣ, ф'ѣр'ѣ ка съ се маї со-
котеаскъ ч'їнева д'атор де а се д'їне де д'н-
сетп'ареа че о авеа ла ч'ей век'ї. Ып'ї ара-
т'ѣ д'нсетп'їеа д'икѣионар'їѣл'ї лор к'ѣ ада-
св'їр'ї де ет'їмолог'їк'ѣ, с'їноним'їк'ѣ шчл.;
алд'її п'ѣ о фак'ѣ н'ич'ї ачест'а, ч'ї з'їк'ѣ с'їм-
п'ълъ „д'икѣионар'їѣ.“ Ачест'а есте ч'ене-
т'їка д'ѣдъч'ере а д'икѣионар'їѣл'ї; ш'и пої л'ѣ-
с'їнд пе D. Пападоп'ълъ, ка съ п'ѣскоч'еа-
скъ ш'и съ д'їктезе ка к'ѣте д'їн ачесте фе-
л'ѣр'ї съ интре д'нтр'ѣн ворвар'їѣ, пе д'нтр-
п'ѣтм ла д'икѣионар'їѣл де Б'ѣда. Ачест'а се
п'ѣт'ѣште с'їмп'ълъ „лекс'їкон;“ н'ич'ї ет'їмо-
лог'їк, н'ич'ї с'їноним'їк'ѣ, н'ич'ї алт'ѣел. П'їр'їн
ѣр'їтаре еї, автор'її д'икѣионар'їѣл'ї, п'ѣ с'аѣ
д'нд'аторат к'ѣтр'ѣ н'ич'ї з'їл д'їн фел'ѣр'їе
маї с'ѣс д'есв'їл'їте але лекс'їконп'ъл'ї. — Ла
ачесте маї д'нсетп'ѣтм, к'ѣ ф'їеште ч'їне, ка-
ре скр'їе ч'ева, т'реѣзе съ п'ївеаскъ ла з'ї-
скоп'ѣ, ш'и скоп'ъл ачест'а есте п'ѣт'ѣл, пе
каре ори че ж'ѣдек'ѣтор т'реѣзе с'ѣ'л аїѣѣ
д'наинтеа ок'їлор. Дакъ автор'їл л'їк'ѣреазъ
потр'їв'їт скоп'ъл'ї с'ѣѣ, ат'ѣнч'ї ел р'ѣт'ѣлпе
д'наинтеа кр'їт'їч'ей в'ѣрват д'нделепт; ш'и
дакъ ачел скоп'ѣ с'а ш'и аж'ѣнс, ат'ѣнч'ї ав-
тор'їл есе де с'ѣпт тоат'ѣ аспр'їтеа кр'їт'їч'ей;
їар неаж'ѣнсв'їр'їле ш'и ал'їпек'ѣт'ѣр'їеле л'її, ла

amândoaș дитампляріле, мерзескѣ а фі дескоперите кѣ modestie, — нѣ кѣ обръзничіе ші сѣмедіе, — ші дитплініте кѣ влѣндеца, каре карактерізааъ не воіторѣ де віне. — Сокотѣ кѣ кѣ ачест пріначепѣ де критикѣ, се вор зні тоці дитцелендіі. Дѣпъче скопѣ ші дѣпъ каре темейрї а жѣдекат D. Пападопѣлѣ не авторїі дикціонарїѣлї пострѣ? Тоате дитвиновѣцїрїле, афарѣ де чеа де сѣпт II., доведескѣ, кѣ Дѣтнеалѣ фѣрѣ а прїві ла скопѣл ачелор вѣрваді, а пѣрчес дит капрїціа Дѣтсїcale, диткїпїндѣшї лѣкрѣрї не каре еї нічі н'аѣ кѣцетат а ле траце дит чеаркѣпѣл че шї л'аѣ предѣсепнат. — Дакѣ ачеї вѣрваді, карїі аѣ формат дитжїл планѣ ал ачестѣї ворварїѣ, ар фї трѣїт, ка сѣ'л тїпѣреаскѣ дитшїі,* атѣпчї с'ар фї есплїкат еї дит префацѣ; акѣм дитсѣ ретѣпне, ка сѣ ворвїт пої пентрѣ дитшїі.

Чїне кѣноаште не ачеї вѣрваді, атѣт дит лѣкрѣрїле лор тїпѣрїте шї петїпѣрїте, кѣт шї дит алте їсвоаре, ачела штіе, кѣ еї, маї кѣ сеатѣ чеї треї вѣзїторї, Шїнкаї, Клаїн шї Маїор, дѣпъче с'аѣ дитѣрнат дела Рома, плїні де ентѣсіастѣ, с'аѣ апѣкат токмаї де ачеле лѣкрѣрї, фѣрѣ каре о паціе нѣ поате вїїецѣї: де лїмѣѣ, ка де база шї скѣтѣл націоналїтѣцїеї, шї де їсторїе, кареа сїнгѣрѣ поате дескїде окїї впеї пації шї регѣла лѣтѣсреле шї пашиї еї кѣтрѣ кѣлтѣрѣ. Тоці треї аѣ лѣкрат дит амѣндоаѣ, адекѣ дит лїмѣѣ шї дит їсторїе, воїнд ка сѣ факѣ дитчепѣтѣл. Ачеаста се vede атѣт дит тѣртѣрїсірїле лор, не vnde се афлѣ еле дит кѣрѣїле лор, кѣт шї дит кѣпрїнсѣл скрїселор лор. Шї ка сѣ venim ла дикціонарїѣ, авторїі ка ніште вѣрваді дитцелендії, аѣ штіїт преа

vīne, кѣ Ромѣнїлор не лѣпгѣ кѣноаштїнда лїмѣеї лор, ле есте треvїтоаре маї дитѣїѣ кѣноаштїнда лїмѣеї латїне, апої а лїмѣеї цертане, ка а впеї лїмѣе фоарте кѣлтївате шї дитнавѣїте кѣ кѣрѣї класїче дит тот фелѣл де штіїнде; totdeodatѣ дитѣрпа зпор тѣсѣре але дитпѣратѣлї Іосїф, аѣ лѣат aminte дештептареа сїмѣлї націоналѣ дитре Маїарї шї аѣ превѣзѣт, кѣ шї кѣноаштїнда ачестеї лїмѣе ва фї оарекѣнд де лїпсѣ Ромѣнїлор дит Ыгарїа шї Ардеал, — кѣ тоате кѣ шї фѣрѣ де ачеаста, нѣмаї кѣпчетѣдѣнїа есте десѣл де кѣмпѣнїтор мотївѣ. Ашеа се лѣкрѣ дикціонарїѣл дит лїмѣеле ачесте, кѣ скопѣ а) де а арѣта Ромѣнїлор атѣт дит ценералтѣтѣлор, кѣт шї дит спецїал Арделенїлор шї Ынгѣренїлор, че дикціонарїѣрї ле сѣнт треvїтоаре; б) де а фаче дитчепѣтѣл, ка сѣ дитлеснеаскѣ дитчеркѣрїле вѣртѣторїлор; в) де а арѣта шї стрейнїлор копїа лїмѣеї ромѣне не лѣпгѣ латїна. — Сѣ не сѣпне акѣм D. Пападопѣлѣ, дит че лїмѣѣ с'аѣ фѣкѣт дитчепѣтѣрї маї кѣ дитцеленчїзне декѣт ачесте? саѣ ла каре паціе сѣнт дитѣїеле дитчеркѣрї маї десѣвѣршїте? — Маї дитколо, тоате ачесте скопѣрї сѣнт ажїпсе; кѣчї а) тоці Ромѣнїї кѣноскѣ акѣм треvїпнда де ашї адѣпа материалѣл лїмѣеї дит тоате діалектеле дитрѣн дикціонарїѣ; асемеппа кѣноскѣ шї чеї де сѣпт дитпѣрѣцїа Австрїеї треvїпнделе лор; б) кѣноаштем тоці, кѣ дитчеркѣрїле поастре сѣнт дитлеснїте, кѣчї кїар D. Пападопѣлѣ зїче, кѣ ал сѣѣ дикціонарїѣ фѣрѣ чел де Бѣда нѣ с'ар фї пѣтѣт дитфїїнда саѣ ар фї кѣ тотѣл не перфект; — в) шї стрейнїї аѣ дитчепѣт а да лїмѣеї ромѣнештї локѣл чеї се кѣvїне. Спре дитѣрїреа ачестѣї дит

зрмъ пѣнт, пѣтем адъче ші фапте. Adе-
лѣнг, дн фаітоаса карте „Mіthridat,
дѣ лимвеі ромѣне, днтре лимвеле евро-
пене о рѣврїкѣ деосевїтѣ сѣпт тїтѣла „gō-
misch-slavisch“ адекъ „romano-sla-
vїкѣ*), примїнд кѣпоштїнциеле сале деспре
лімба поастрѣ дела Тѣрман, Сѣлдер шї
алдїї. Вѣзѣнд ачеаста пѣрїндїї Петрѣ Маїор
шї Корнелї, карїї токмаї атѣпчї лѣкраѣ ла
дїкціонарїѣ, прекѣт шї алдїї, с'аѣ адресат
ла дѣвѣдатѣл фїлологѣ I. C. Фатер, ка-
реле дѣпѣ тоартеа лѣї Adелѣнг а пѣштї
днїнте кѣ Mіthridat, шї л'аѣ днформат
де тоате кѣте с'аѣ скрїс пѣпѣ атѣпчї де-
спре лимба ромѣнеаскѣ, деспре грѣматї-
челе челе маї вѣне, деспре дїкціонарїѣрїле
лѣкрате де Бѣдаї, (Долеанѣ) шї де Кѣ-
гѣсї, прекѣт шї де ачела пе каре дн лѣ-
краѣ токмаї атѣпчї ачестї дої вѣрѣадї. Дн
зрма ачестор штїрї, Vater днченѣ а се
окѣпа кѣ лимба ромѣнеаскѣ шї дн ал
IV. томѣ дн Mіthridat**) дндрептеазѣ грѣ-
шала лѣї Adелѣнг дн ал II. томѣ, дѣнд
лімвеї ромѣнештї локѣ днтре челе рома-
не. — С'аѣ фолосїт апої дн ачест дїкціо-
нарїѣ, днтре алдїї, F. Diez, дѣнд дн грѣ-
матїка са лимвеї поастре шї маї потрївїт
локѣ; дн зрмѣ шї днтре ачеї вѣрѣадї,
карїї, пентрѣ дескѣркареа їсторїеї попоа-
релор челор векї европене, аѣ алѣтѣрат пе
челе маї днсемпате лимбе, зпїї, ажѣтадї
кѣ дїкціонарїѣл де Бѣда, аѣ днвреднїчїт
шї лимба поастрѣ де зп локѣ фоарте дн-
семпѣтор, прекѣт Diefenbach шї алдїї.

*) Mithridates, v. J. Ch. Adelung, 2. Theil,
Seite 723—738.

**) — Idem, 4. Theil, von J. S. Vater, Seite
407—417.

— Че се дїне де жѣдеката Енглезѣлѣї —
асѣпра лимвеї поастре, — пе каре дн пѣ-
неште дн потѣ ла фаца 36, фїїндкѣ пѣл
кѣпоскѣ, пѣ потѣ зїче пемїкѣ; їар че зїче
de Raynouard, кѣ фоарте педесѣвѣр-
шїт а скрїс деспре лимба поастрѣ, пѣ есте
кѣ тотѣл адевѣрат. Тревѣе сѣ жѣдекѣт,
кѣ ел есте Французѣ, карїї тодї дн гене-
рал преа пѣдїн се окѣпеазѣ серїозѣ кѣ
алте надїї: апої Raynouard а авѣт шї мїж-
лоаче пѣдїне. Кѣ тоате ачесте, ел рапор-
тѣрїле лимвеї поастре кѣтрѣ челелалте ро-
мане ле пѣнеште днтр'зп локѣ in time
(intimes, — фаца XLІ.), їар пеасетѣпѣ-
рїле естреме, (extremes); шї дн алт локѣ
(фаца LXIV.) атѣт асетѣпѣрїле кѣт шї
пеасетѣпѣрїле ле пѣнеште фрапанте
(саѣ вѣтѣтоаре ла окї*). Аїчї дн пѣдїне
се кѣпрїнде тоатѣ жѣдеката ачестѣї фран-
цузѣ днвѣдат, кѣ каре пої пѣтем фї пѣл-
цетїдїї: кѣчї дн адевѣр, деосевїрїле сѣпт
зпеле фоарте естреме саѣ депѣртате шї
вѣтѣтоаре ла окї, прекѣт пѣмаї артїкѣлѣл,
кареле: прївїнд астѣзї лимвеле романе шї
кїар пе латїна, есте дн адевѣр фрапантѣ;
кѣ тоате ачесте, ел есте зп пѣнт, дн каре
сѣпт днсемпѣтѣл а десвѣлїт орїдїна лимвеї
ромѣне. —

Ашеа дар авторїї дїкціонарїѣлѣї ш'аѣ
ажѣнс скопѣл. Че маї воїеште D. Папа-
допѣлѣ? — Дѣтпнеалѣї се пекѣжеште, кѣ
че аѣ зпїт атѣте лимбе дїферїте днтр'зп
локѣ кѣ ромѣна. Кѣ тоате кѣ пѣ кѣпоа-
штем нїчї зп „Veto“ ашеа де трївѣнескѣ
дїктат де лексїкографїе, ка сѣ пѣ фїе їер-
тат а пѣне днтр'зп ворѣарїѣ шї лимбе дї-

*) Raynouard, Grammaire comparée des lan-
gues de l'Europe latine, Paris, 1821.

ферите, тотъши маї зичем одаць, къ ачел дикционарїѣ нѣ есте пѣмаї пентрѣ Ромѣнї дн ценерал, чи ши дн парте пентрѣ чеї дн Ардеал ши Бнгарїа, знде сѣлт ши алте пачїї, ши prin зрмаре лѣдѣтм днцеленчїзнеа ачелор вѣрвадї. Дакъ нїчї акѣт нѣ днцелене D. Пападопѣлѣ, апої de прїос есте а маї адазце чева, къчї вом къвѣпта пѣмаї фїлїстеїлор. — Дар Dѣтнеалѣ зїче, къ дикционарїѣрїле полїглоте с'аѣ скосѣ астѣзї дн скоалѣ. Еї вїне, че зрмеазѣ де аїчї? Nemїкѣ, декѣт къ сѣцеата ачеаста есте арѣпкатѣ дн вѣлт, пентрѣ-къ дикционарїѣл де Бѣда нѣ есте скрїс пентрѣ скоалѣ. Апої ши кънд ар фї пентрѣ скоалѣ, оаре н'ар фї вїне, ка днтр'о Царѣ, ка Бнгарїа ши Ардеалѣ, дикционарїѣрїле сколастїче сѣ се скрїе дн тоате лїтвеле, къте се ворвекѣ дн ea? — Днкредїнцѣ D. Пападопѣлѣ, кавѣт пѣмаї матерїе де сѣадѣ. —

Че се атїнце де знеле дерївадїї, есте адеврѣт, къ се гѣсекѣ врео кътева скїопѣтѣтѣре, дар тревѣе сѣ гѣндїм, къ ераѣ днпрецїзѣрїле де ашеа. Церманїї, днцепѣнд а се окѣпа къ їсторїа Ромѣнїлор, чеї маї тѣлдї не фѣчеаѣ, дакъ нѣ де тот, дар чел пѣцїп маї тѣлт славі декѣт романї; ши кїар къзчетѣденїї пострї не некѣжїеаѣ маї тѣлт. Ачесте днпрецїзѣрї аѣ авѣт оаре-каре днрїзрїре дн лѣкрѣрїле ачелор вѣрвадї ши маї къ сеатѣ дн але лѣї Петрѣ Маїор; де аїчї вїне, къ ел нѣ воїеа сѣ къпоаскъ врео днсемпѣтоаре їнфлїнцѣ а лїтвей славе дн ромѣна. Дар дакъ а грешїт астѣел къте одаць, тревѣе сѣ'л десвїновѣдїм, зїтѣнд ачесте пѣцїне аленѣкѣтѣре, не лѣнѣгѣ челе тѣлте фоарте вѣне, пентрѣ каре тоатѣ пацїа се сїмте датоаре аї тѣлцетї. — Тот ачеастѣ днфлїнцѣ а днпре-

дїзѣрїлор се vede ши дн їсторїа лѣї ла кътева локѣрї. —

Аїчї ар фї локѣл а днтрева, дакъ D. Пападопѣлѣ къ дикционарїѣл Dѣтсїале аре де гѣнд сѣ респѣндѣ тревѣнцїеї де фадѣ, — дѣтнеалѣї, каре де алтїнтрїлеа се vede а къпоаште сїстема чеа не дос а чївїлїзацїеї саѣ кълтѣреї поастре? — Дакъ, дѣпѣ лїпеа че се сїмте, н'ар фї фост оаре маї вїне сѣ се апѣче, де зн дикционарїѣ знїверсал ал лїтвей поастре, кареле ар къпрїнде тоате дїалектеле ши кареле апої ар пѣтѣ фї етїмологїкѣ, їсторїкѣ, ерменеѣтїкѣ ши кът ар вої? Фѣрѣ а фї дикционарїѣ ромѣн-елен-латїнѣ: къчї нѣ се чере дела тїперїмеа поастрѣ, ка маї днпѣтѣїѣ де тоате сѣ кътпѣпѣ дн ромѣнште дн еленште ши лѣтїнште. — Саѣ, дакъ пентрѣ ачест лѣкрѣтаре нѣї ажнїгѣ пѣтерїле, оаре нѣ ера маї вїне сѣ се апѣче де зн дикционарїѣ лѣтїнскѣ-ромѣнскѣ, каре есте чел маї тревѣїтор акѣт? орї дакъ нѣ воїеште сѣ есе дн чеаркѣпѣл професѣреї сале, сѣ се фї апѣкат де зн дикционарїѣ еленскѣ-ромѣнскѣ? Асеменеа ам маї пѣтѣ днтрева, оаре Dѣтнеалѣї, кареле фѣрѣ къвѣлт радїкала неперфекцїе а дикционарїѣлї де Бѣда о деразѣ дела грѣтѣдїреа атѣтор лїтве дїферїте ла зн локѣ, че кавѣт дн лїтвеле семїтїче, атѣт де дїферїте де ромѣна, латїна ши елена? Нѣ кътѣва аїчї есте радїкала перфекцїе а дикционарїѣлї Dѣтсїале? Поате, дар пої нѣ не маї днтїндем, къчї неат днтїнсѣ маї тѣлт декѣт ера вреднїкѣ крїтїка Dѣтсїале; днсѣ ера де тревѣнцѣ а десвѣлї ши солїдїтатеа лексїкографѣлї пострѣ, фѣрѣ аї дїспѣта къпоштїнцїеле енчїклопедїче, че поате къ ле аре. Дн пѣнтѣрїле че зрмеазѣ, не вом сїлї а фї кът се ва пѣтѣ маї скѣрдї. (Ва зрма.)

ДЕФЪМАРЕА.

Дуптрь агъта с'аѣ фост дупмълѣит де фѣмъторіѣ дпкъ дпайнте де веніреа Мъптъиторіѣлѣи лѣмеѣ, кѣт дпкъ ла Романіѣ чеѣ веки ера зѣкала комѣпъ: Homo homini lupus; че сѣ пе мѣрѣм дарѣ, кѣ шѣ пе времѣле Мъптъиторіѣлѣи дпн челе маѣ вѣпе шѣ фѣпте фапте се пѣдѣеа пѣсмѣ, апоѣ дефѣмаре; шѣ ачѣ фѣ казза ачелор кѣвпнте а Мъптъиторіѣлѣи: *eis tñn xristin euō ñλθον eis tñn kosmon* Ioan 9, 39, — Деѣ фѣпндкѣ пѣпзмаѣ атѣпчѣ, чѣ шѣ маѣ вѣртос дп тѣпѣрѣле де акѣм тот мпѣ таре аѣ спорѣт ачел соѣс де лѣпѣ domestѣчѣ, ертаѣпмѣ сѣ ворѣеск пѣцпнтел деспре стареа дефѣматѣлѣи, а аскѣлтѣторіѣлѣи де дефѣмѣтрѣ шѣ а дефѣмѣторіѣлѣи.

1. Патѣма челѣѣ че се фаче жѣртѣа дефѣмѣтрѣлор, пѣчѣ зпфелѣс де кондеѣс пе пѣтѣпт пѣ о поате дескреѣ, кѣчѣ ачееа се поате пѣмаѣ сѣпдѣ, ѣар пѣ дескреѣ. Атѣт сѣ фѣе дестѣл а зѣче пѣмаѣ, кѣ де vom пѣпе ла дреаптѣ кѣмпѣпъ чѣпстеа шѣ пѣтеле чел вѣп кѣ вѣаѣа отѣлѣи, преѣм аѣ пѣс вѣтрѣпѣи зѣкѣнд: *Honor et vita pari passu ambulat*, апоѣ есте дпведерат, кѣ дефѣматѣл есте вѣчѣс оторѣт, ах, ва маѣ тѣлт! — Чел оторѣт с'аѣ пѣс дп лок сѣгѣр, лѣи пѣѣ маѣ поате стрѣка венпѣл дефѣмѣтрѣлор; пѣ аша чел дефѣмат, каре маѣ аре а се лѣпта, пентрѣ каре дефѣмѣтрѣле пѣ дпчеатѣ аѣ дпвенпѣна шедереа, ѣмѣлареа, тѣпкареа, вѣтѣра, лѣкрѣл, сомпѣл, скѣрт тоате вѣкѣѣле вѣедѣи; кѣ преѣм вѣпа фѣпмѣ тоате ле дпвѣлчеѣе, аша дефѣмареа ле атѣреѣе. Пентрѣ ачееа стрѣга дпделептѣл *Cirax* 28, 18, 19. Ловѣтѣра вѣчѣлѣи фаче вѣпѣдеалѣ, ѣар ловѣтѣра лѣмѣвѣ фѣрѣпѣе оа-

селе; тѣлѣѣ аѣ перѣт де аскѣдѣтѣл саѣеѣ, чѣ пѣ ка чеѣ че аѣ кѣзѣт де лѣмѣлѣ.

2. Аскѣлтѣторѣ дефѣмѣтрѣлор, карѣ хототѣнд ват дп пѣлмѣ де вѣкѣрѣе азѣнд дефѣмареа алтора шѣ пѣ се пот рѣвѣда а пѣ дппѣпѣе тѣчѣпѣи арзѣторѣ маѣ дп лонтрѣ пе фок, а пѣ адаѣе чеѣа поѣ спре мѣкшо-рареа чѣпстеѣ, кѣ чѣпе сѣѣ асемѣпѣм? Кѣ докторѣл, ла каре дпкрезѣндѣте дѣѣ спѣп патѣмѣле шѣ дѣрерѣле дппреѣпѣ шѣ ѣсворѣл лор, ка сѣ довѣндеѣѣ потрѣвѣтѣ шѣ дпсѣпѣтошетеѣре медѣчѣпѣл, апоѣ ел кѣпоскѣндѣѣ пѣлѣгѣрѣеа, дп лок де валсам вѣп, дѣѣ дѣ емпластрѣ дпвенпѣнат, пе каре дптре-вѣндѣл сѣ те щерѣѣ дпнтре вѣи; — кѣ шер-вѣл, кѣрѣѣа дпкредѣпѣндѣѣѣ аверѣле спре грѣжѣл, пѣпзмаѣ пѣ се лѣптѣ кѣ прѣдѣторѣи, чѣ дпкъ ле аратѣ чеа маѣ вѣпѣ кале, ба ле ажѣтѣ а депѣрта тѣлѣпѣе дпн вѣпѣрѣле Домпѣлѣи сѣѣ; апоѣ преѣм шѣ зпѣл шѣ алтѣл се пѣтѣеск рѣѣ, дпрѣѣтѣѣѣѣѣ, стрѣкѣторѣ, аша шѣ аскѣлтѣторѣи дефѣмѣторѣлор кѣ воѣа, де пѣ вор депѣрта пе дефѣмѣторѣ деѣа сѣпе; кѣ, кѣвпнтеле дефѣмѣторѣлор сѣпт моѣ, ѣарѣ ачестеа ват ла локѣл фѣкаѣлор. Пѣлде 26. 22. Шѣ

3. Чеѣ че вѣзѣпѣд спорѣл вѣп шѣ дппѣпѣтареа деапроапелѣи сѣѣ, дпѣлѣдареа прѣп вѣпѣтрѣ пѣртпѣпѣтоаре ла пѣалте градѣрѣ шѣ дрегѣторѣи, пѣпзмаѣ пѣ ажѣтѣ, чѣ стрѣкѣ, пѣпзмаѣ пѣ так, чѣ прѣп лѣмба са чеа венпѣнатѣ сѣартѣл, спарг, сѣровѣеск васеле, дп каре ера вѣп мѣросѣл де апроапелѣи, дпвенпѣлѣ вѣаѣа лѣи, шѣ спорѣнд маѣ вѣртос, стрѣват ла ѣпѣмѣле алтора, пѣпѣтѣпѣнд шѣ аколо реле прежѣдеѣѣѣѣ, фалче сѣпѣѣрѣ, — кѣѣ дѣ vom асемѣпѣа пе ачедѣѣа? Аѣ доарѣ дѣаволѣлѣи, каре шѣ ел тотдеавѣа есте дппрѣтѣвѣторѣѣс фѣрѣчѣрѣи отепѣѣѣѣ шѣ агонѣсѣторѣѣс де рѣѣ-

тъци? Аписъ фийндкъ ел пе сорташи съ пѣи пистъеще, пѣи дефаймъ, чи пѣмаі пе оамені: се кѣноаще, къ диаволѣ ажѣтъ ши пѣрти- пеще пе алѣи диаволѣ; се кѣноаще ши ачѣеа, къ дефѣимъторѣл алътерат лънгъ диаволѣ, къ тѣлт дл дптрече пе ачѣста, дпн прѣчпнъ къ омѣл дефѣимъторѣв фаче рѣѣ ла оамені де о пласъ ши соарте къ дѣпсѣл.

Аписъ де есте рѣѣ челѣи дефѣимат, аѣ доарѣ дѣ есте вѣне дефѣимъторѣлѣи? Де парте съ фѣе! Де ар дпнота ел дп тоате вѣпѣтъдѣле лѣмеі пѣпъ ла гѣт, ачеле пѣптрѣ дѣпсѣл сѣпнт апарѣ, ка ши чел че дѣши аре гѣра ши стомахѣл пѣне де апар венп, апоі орѣ че дѣлчѣдѣи гѣстѣ, тоате дѣ сѣпнт апарѣ; ши пѣптрѣ че? пѣптрѣкъ де кѣтѣ дефѣимъторѣл дппрецѣтр де сѣне пе лѣтеа ачѣста, ел кѣноаще прпн пѣстпнсѣл фок а пѣадорпѣтѣлѣи верте дпн лоптрѣ, кѣте рѣѣтъдѣи ши стрѣкѣчѣнѣи аѣ фѣкѣт, ба де тѣлте орѣ авде ши дѣсанѣи жѣдеката оаменілор къ дѣцелѣптѣл Сѣрах 28, 14. Пре шоптѣторѣв ши пе чел къ доаѣ лѣмѣи вѣлѣстѣмадѣл, къ пре тѣлѣдѣи, карѣи авѣа паче, іаѣ перѣѣт. Ба вѣлѣпд ел къ тоате вѣкѣрѣіле лѣмеі сѣпнт трѣкътоаре ка зѣбра, ши пѣптрѣ ачѣеа дп пѣлѣдѣнѣши вреодатѣ мпнтеа ла челе де сѣс, ла челе пѣтрекътоаре, де аколо авде тѣпѣнд: Шерпѣи, пѣи де пѣпѣркѣ, кѣт вѣдѣскѣпа де жѣдеката гѣнѣи? Мат. к. 23, ст. 33. Апоі маі спѣпѣтѣи чѣнева къ дефѣимъторѣл пѣ е дѣстѣл жѣдекат ши маі рѣѣ де кѣт дефѣиматѣл, каре ла вѣада вѣитоаре прѣвѣще одѣхпнт.

Фѣцѣдѣи дарѣ тоѣи де дефѣимаре, ка ши де чел маі рѣѣ венп, каре ши дефѣиматѣлѣи, ши дефѣимъторѣлѣи ши авѣиторѣлор пѣсокотѣт де тѣлт стрѣкъ; аскѣлтадѣи, дакъ пѣ пе мѣне, дѣкалетѣ пе дѣцелѣптѣл

Сѣрах: Кѣвѣнтелор тале фѣ жѣг ши кѣтпѣпѣ, ши гѣреі тале фѣ зпѣт ши дѣкѣзѣтоаре к. 28, 28. Аскѣлтадѣи дѣхѣл лѣи Дѣтпнезѣѣ грѣнд дпн ініміле воастре ши дѣдрѣптѣпдѣвѣ спре а деапроапелѣи ши а воастрѣ дѣвѣпѣтъдѣре ши фѣрѣчѣре.

Хотород, Іан. 1843.

Moici C. Noak.

Домпѣле Редактор!*)

Ап чпнѣте а вѣ дѣслѣши, къ Длѣи сѣлѣцѣрѣл Станчѣв Кѣпѣдѣнеапѣ фостѣл іпспектор а шкоалеі чѣнтрале дпн Краіова ши профѣсор аколо, іар дп зрѣтѣ жѣдекѣторѣв а трѣвпалѣлѣи дпн жѣдецѣл Вѣлчѣи, дѣспре каре Двоастрѣ адѣ ворѣит дп доі Нрѣи а Фоіи дпн а. т. се афѣл сѣлѣтѣос дѣппревѣл къ фаміліа са; дар ка вѣ ом каре дп време де доаѣзѣчѣи де апѣ кѣт аѣ сѣлѣжѣт овѣцѣи, п'аѣ авѣт дп вѣдѣре, дѣкѣт пѣмаі вѣпеле патрѣеі сале ши акѣратѣца зѣжѣвѣи, акѣта се афѣл пѣтрекънд о вѣацѣ рѣтрасѣ стѣерѣтъ**), ши пѣ се рѣшпнеаѣт пѣмік, дакъ крѣдѣреа ши моралѣл сѣѣ пѣ лаѣ ертат а іміта пе чѣи че с'аѣ фѣкѣт порѣчѣдѣи къ прѣлежѣл сѣлѣжѣвелор пѣвѣліче. Кѣ тоате ачѣстеа вѣрѣватѣл ачѣста, каре дп жѣпѣа са аѣ трѣкѣт кѣрсѣл дѣвѣдѣтѣрѣлор пѣмаі къ сѣнгѣре мѣжлоачеле сале фѣрѣ чел маі мѣк ажѣторѣв пѣчѣ дѣла пѣрпѣдѣи, кѣчѣи аѣ фост

*) Ачѣст арѣікол сѣнгѣр пѣптрѣ мѣлѣдѣнеа матерѣлор де тѣлѣрѣт, чева с'аѣ нам дѣгѣрѣзѣат.
Рѣд.

**) Поате фѣікъ ачѣстаѣ дѣппрецѣтраре фѣ, каре адѣсе пе зпѣи ла крѣзѣшѣнтѣл, къ Длѣи п'ар фѣ дѣтре чѣи вѣи.
Рѣд.

сърачї, пічі de аіреа, — каре аѣ дат дп-
тѣиаш датъ ексамеи рїгѣрос дп колеціѣл
dın сѣ. Сава, каре аѣ фост апої пѣміт да-
скал маре de шїнде пептрѣ шкоалеле Країо-
вей, каре сїнгѣр аѣ дптемеїат ачеастѣ шкоа-
лѣ прїп челе маї аспре гревтѣдї нї сѣфе-
рїрї, аѣ дптродѣс кѣрсѣрїле пе лїмба па-
тріеї дп Валахїа мїкѣ, предѣндѣле кѣ
рѣвпѣ шї вреднїчіе дела апѣл 1825 шї
пѣлѣ ла 1838 шї дѣнд Статѣлї о мѣл-
дїме de тїперї вѣпї че акѣм се афлѣ дп-
паїнтадї шї чїпстїдї; вѣрватѣл ачеста зїк,
каре с'аѣ жѣртѣїт атѣт de мѣлт шї і с'аѣ
рѣсплѣтїт пѣдїп, пѣ с'аѣ дескѣражат нїмїк
de а лѣкра дп фолосѣл патриеї сале шї а
паціеї ромѣнѣдї. Кѣчї осевїт de предѣ-
рїле (лекѣїїле) че шї леаѣ тїпѣрїт дпсѣш
шї de ачелеа че ілеаѣ тїпѣрїт алдїї сѣпт
а ле лор пѣте, зѣеле кѣ воїеа са шї ал-
теле фѣрѣ воїеї, маї аре мѣлте педатѣ ла
лѣмїшѣ шї лѣкрѣ акѣма ла традѣчереа ал-
тора фоарте фолосїтоаре, прекѣм Історїа
Romanilor de Еѣтропїе, скрїерї de
дрептѣрї пѣвлїче de Рѣсо, шї алтеле. Аша
дар вїада Длѣ Кѣпѣдїнеанѣ пе интересеаѣ.

Рѣжнїк, 29. Дек. 1842.

Ал Дтале

ка зп фрате

Т. Sergiades.

БОБЛ ШИ ВІДЕЛЪЛ.

Зп воѣ ка тодї вої, пѣдїп ла сїмїре,
Дп зїеле поастре de соартѣ-ажѣтат,
Шї декѣт тодї фрацї маї кѣ осевїре,
Довѣндї 'н чїреадѣ, зп пост дпсемнат.

— Зп воѣ дп пост маре? — Дрепткам чїздат вїне,
Дар аста сѣ 'нтѣмплѣ дп ор каре лок:

Декѣт мѣлтѣ мїнте шїї кѣ е маї вїне,
Сѣ-аївѣ totd'аѣна, зп dram de порок.

Аша d'a вїецї веселѣ скїмваре,
Кѣм шї de мѣндрїе воѣл стѣпѣнїт,
Сѣ крѣдеа кѣ есте декѣт тодї маї маре,
Кѣ кѣ дѣлсѣл нїменї пѣ е потрївїт.

Вїделѣл атѣнчеа плїп de вѣкѣрїе,
Лѣзїнд кѣ зпкїѣл са фѣкѣт воер;
Кѣ аре клѣї сѣмѣ шї лївезї о мїе,
Мѣ дѣк, зїсе 'ндатѣ, вїделѣл фѣп сѣї чер.

Фѣр' а пїерде време, вїделѣл порпѣде;
Ажѣнѣ ла зпкїѣ, чеаркѣ а ітра;
Дар пе лок о слѣгѣ вїне ш' дп опрѣде:
Акѣм доарте, зїче: пѣ'л почїѣ сѣпѣра.

— Акѣм доарте? че фел! пептрѣ 'нтїаш датѣ.
Дѣпѣ прѣнз сѣ доартѣ! овїчеїѣл лѣї,
Ера сѣ пѣ шазѣ зїоа нїчї одатѣ;
Аст сомн пѣ преа 'т плаче шї о сѣ їо сѣпѣѣ.

Ба сѣдї казїдї треава, кѣ тѣлѣлчї трѣптеалѣ;
С'а скїмват воерѣл, пѣ е кѣм дп шїї;
Треѣѣ 'наїптеї сѣ мерцї кѣ сѣїалѣ,
Прїїмїт дп касѣ дака вреї сѣ фїї.

Ла о тожѣчіе атѣта de маре,
Вїделѣл рѣспѣнде кѣ ва аѣпѣта;
Дар зпкїѣ сѣ скоалѣ, плеакѣ ла пїїмваре.
Пе лѣпгѣ ел трече, фѣрѣ-а сѣ зїта.

Кѣ мѣхнїре тоате, вѣїатѣл ле vede,
Дпсѣ сокотеѣде, кѣ зпкїѣ а орвїт;
Кѣчї фѣрѣ 'ндоїалѣ пѣ пѣтеа а крѣде,
Кѣ вѣпа са рѣдѣ сѣ'л фїї околїт.

А доа зї їарѣш, преа de дїмїнеадѣ,
Сѣї гѣсеаскѣ време ла дѣлсѣл венї:
О слѣгѣ, че афарѣ дп vedeа кѣ 'нїїадѣ,
Ка сѣї факѣ вїне, de ел поменї.

Боерѣле, зїсе: аѣеангѣ афарѣ,
Рѣда дѣмїтале, ал доамнѣї ваїї фїї.

— Чїне? а теа рѣдѣ? мерцї дѣ'л дѣ пѣ скарѣ:
N'am асѣел de рѣде, шї нїчї воїѣ сѣ'л шїї.

Г. Александрескїл.